

Växtregelenheten
Jenny Andersson

Konsekvensutredning¹ av förslag till ändringar i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:17) om skyddsåtgärder mot växtskadegörare

A. Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Sändningar som transporteras med träemballage

Jordbruksverket ska genomföra en kontrollsatsning för att säkerställa att träemballage som används i internationell handel uppfyller de krav som finns för att skydda EU från angrepp av karantänskadegörare som hotar träd i skog, parker, natur och andra miljöer. Karantänskadegörare är växtskadegörare som har begränsad spridning eller som inte finns alls i Sverige, men som kan orsaka stor skada om de sprids. Det är hög risk för spridning av karantänskadegörare med träemballage. Flera EU-länder har redan behövt hantera utbrott, t.ex. av glatt stjärnhimmelsbock (*Anoplophora glabripennis*) som förts in med larver eller puppor i träemballage från länder utanför EU.

Kontrollsatsningen ska uppfylla kraven i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/288². Enligt förordningen ska medlemsstaterna genomföra importkontroller med kontrollfrekvensen 15 % av vissa typer av sändningar (se tabell 1) som transporteras med träemballage.

Jordbruksverket ska också kontrollera träemballage i alla andra typer av sändningar från tredjeland. För de kontrollerna finns det inte någon reglerad kontrollfrekvens.

Kontroller av träemballage ska genomföras i enlighet med delegerade förordningen (EU) 2019/2125³.

¹ Denna konsekvensutredning omfattar både de frågeställningar som skulle finnas med enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och de som ska finnas med enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/288 av den 18 januari 2024 om frekvensen på kontroller av träemballage som är avsett att transportera, skydda eller stödja vissa varor från vissa tredjeländer.

³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2125 av den 10 oktober 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 vad gäller bestämmelser om

Vi vill uppnå bra förutsättningar för att kunna genomföra fullgoda kontroller i enlighet med delegerade förordningen (EU) 2019/2125 med den kontrollfrekvens som anges i genomförandeförordning (EU) 2024/288 samtidigt som hinder och kostnader för berörda importörer begränsas så mycket som möjligt.

Tabell 1. Varor och ursprungsländer som förtecknas i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2024/288.

Beskrivning av varan	KN-nr eller Taric-nr	Ursprungsland
Skiffer, även grovhuggen eller enkelt sönderdelad, genom sågning eller på annat sätt, till block eller plattor av kvadratisk eller rektangulär form	2514	Belarus, Indien, Kina
Marmor, travertin, s.k. belgisk granit och annan monument- eller byggnadskalksten med en skrymdensitet av minst 2,5 samt alabaster, även grovhuggna eller enkelt sönderdelade, genom sågning eller på annat sätt, till block eller plattor av kvadratisk eller rektangulär form	2515	Belarus, Indien, Kina
Granit, porfyr, basalt, sandsten och annan monument- eller byggnadssten, även grovhuggna eller enkelt sönderdelade, genom sågning eller på annat sätt, till block eller plattor av kvadratisk eller rektangulär form	2516	Belarus, Indien, Kina
Brännved i form av stockar, kubbar, vedträn, kvistar, risknippen e.d.; trä i form av flis eller spån; sågspån och annat träavfall, även agglomererat till vedträn, briketter, pelletar eller liknande former	4401	Belarus, Indien, Kina
Packlådor, förpackningsaskar, häckar, tunnor och liknande förpackningar, av trä; kabeltrummor av trä; lastpallar, pallboxar och liknande anordningar, av trä; pallflänsar av trä	4415	Belarus, Indien, Kina
Gatsten, kantsten och trottoarsten av naturlig sten (utom skiffer)	6801	Belarus, Indien, Kina
Bearbetad monument- eller byggnadssten (utom skiffer) samt varor av sådan sten, andra än varor enligt nr 6801 ; mosaikbitar o.d. av naturlig sten (inbegripet skiffer), även på underlag; konstfärgade korn, skärvor och pulver av naturlig sten (inbegripet skiffer)	6802	Belarus, Indien, Kina
Bearbetad skiffer och varor av skiffer eller agglomererad skiffer	6803	Belarus, Indien, Kina
"Gatstenar", trottoarplattor, golvplattor o.d., plattor för eldstäder samt väggplattor, av keramiskt material; mosaikbitar o.d., av keramiskt material, även på underlag; Lister, kant- och sockelplattor o.d., av keramiskt material	6907	Belarus, Indien, Kina
Plåt och band av aluminium, med en tjocklek av mer än 0,2 mm	7606	Belarus, Indien, Kina

utförandet av särskild offentlig kontroll av träförpackningsmaterial, anmälan av vissa sändningar och åtgärder som ska vidtas vid bristande efterlevnad

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

Lantmäteriet har uppdaterat sin tabell över typträddpriser för att beräkna värdet på träd och som vi har infört som bilaga 3 till dessa föreskrifter. Tabellen ligger till grund för våra beräknade värden i tabellerna i bilaga 1. Därför vill vi uppdatera tabellerna i bilagorna 1 och 3 enligt 2024 års typträddpriser.

Redaktionella ändringar

Det har blivit fel numrering i punktlistan i 2 kap. 1 §. Det vill vi rätta till. Rättelsen är helt redaktionell och berörs inte vidare i denna konsekvensutredning.

Bestämmelsen i 14 kap. 2 § upplyser om att bestämmelser om märkning av trä med sundhetsintyget KD 56°C/30 min-märket finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2020:25) om märkning av trä med KD 56°C/30 min-märket. De föreskrifterna har upphävts och ersatts av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:6) om märkning av trä med KD 56°C/30 min-märket. Hänvisningen behöver därför ändras. Detta är en redaktionell ändring som inte berörs vidare i denna konsekvensutredning.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekter det blir om någon reglering inte kommer till stånd

Sändningar som transporteras med träemballage

Införselorten och platsen där kontroll ska genomföras

Ett alternativ är att föreskriva att sändningarna ska föras in via införselorter där det finns en gränskontrollstation som är utsedd av Jordbruksverket. Kontrollen kan genomföras där, eller så får sändningen skickas vidare till ett annat ställe som Jordbruksverket har utsett för växtskyddskontroll. De sändningar som omfattas av kraven är ofta tunga och skrymmande. Vid kontrollen behöver vi ha möjlighet att undersöka alla delar av emballaget, även undersidan. Därför behövs utrustning för att lyfta upp godset på ett säkert sätt. Kontrollplatsen behöver också vara väderskyddad och belyst. Dessa förutsättningar finns på utsedda gränskontrollstationer.

Ett annat alternativ är att inte föreskriva att sändningarna ska föras in via utsedda gränskontrollstationer och kontrolleras på gränskontrollstationen eller vid andra utsedda kontrollställen. Då skulle det vara svårare att genomföra en tillräckligt bra kontroll och kostnaden för kontrollen skulle öka eftersom utrusning och personal behöver tas till flera olika platser.

Om Jordbruksverket inte skulle föreskriva att sändningarna ska föras in via utsedda gränskontrollstationer skulle det inte heller vara möjligt att använda IT-systemet

Traces NT⁴ för förhandsanmälan och kommunikation med aktörer och Tullverket om kontrollresultaten.

Krav på förhandsanmälan

Ett alternativ är att Jordbruksverket genom föreskrifter begär in förhandsanmälningar från importörerna (eller deras ombud) om berörda sändningars ankomst. Då kan vi genomföra kontroller på ett effektivt sätt.

Den gällande bestämmelsen i 5 kap. 2 § omfattar alla sändningar med träemballage, alltså även de som omfattas av kontrollsatsningen. Vi har dock insett att vi i dagsläget inte ser behov av att få in förhandsanmälningar av alla sändningar utan att det räcker med de sändningar som omfattas av kontrollsatsningen.

Jordbruksverket har övervägt olika alternativ för förhandsanmälan. Enligt artikel 3 i den delegerade förordningen (EU) 2019/2125 anges att anmälan får ske via

- Imsoc
- ett redan befintligt nationellt system, eller
- på något annat sätt som godkänns av den behöriga myndigheten.

Det system som vi redan har föreskrivit om för att förhandsanmäla sändningar med träemballage är Traces NT, som är en del av Imsoc. Ingången till detta är att aktörerna fyller i det gemensamma hälsodokumentet för införsel, CHED⁵. Det fungerar som en e-tjänst.

Som framgår av den delegerade förordningen skulle förhandsanmälningar också kunna göras i ett nationellt IT-system eller på något annat sätt som den behöriga myndigheten bestämmer. Vi bedömer emellertid att det är effektivast och för med sig minst administrativa problem att använda Traces NT, som redan är förberett för att ta emot anmälningar av sändningar där träemballage ingår. Vidare innehåller det systemet redan funktionen där Jordbruksverket registrerar kontrollresultat och det är också i samma system som Tullverket kan hämta uppgifter om kontrollerade sändningar. Jordbruksverket har för närvarande inte något annat IT-system som kan hantera anmälningarna och vi bedömer att det inte skulle vara resurseffektivt att utveckla ett nytt system eller finna ut någon annan alternativ lösning. Det framstår inte heller som ändamålsenligt att inte reglera det, eftersom såväl aktörer som myndigheter är hjälpta av att förfarandet tydliggörs. På så sätt kan hanteringen vara effektiv från början och ger inte upphov till så många frågor eller diskussioner.

⁴ Traces NT är det EU-gemensamma IT-systemet som hanterar anmälningar och kontrollresultat för sändningar som kontrolleras på det sanitära och fytosanitära området

⁵ Common Health Entry Document

Aktörer som har importerat sändningar som omfattades av genomförandeförordning (EU) 2021/127⁶ har redan erfarenhet att använda Traces NT för förhandsanmälan, eftersom det var ett krav som var kopplat till den förordningen.

Användning av Traces NT förutsätter dock att sändningarna förs in via en utsedd gränskontrollstation. Därför bedömer vi att den nu gällande bestämmelsen ska snävas in till att bara gälla en begränsad kategori av sändningar, och inte vara tillämplig på alla sändningar som transporteras med träemballage.

Att inte göra någon ändring skulle innebära att en onödigt bred bestämmelse fortsätter att gälla. Det skulle vara otydligt både för de aktörer som vi behöver begära förhandsanmälan ifrån och för de aktörer som inte behöver förhandsanmäla några sändningar.

Tidpunkt för förhandsanmälan

Ett alternativ är att begära förhandsanmälan senast en vardag före beräknad ankomst. Det ger Jordbruksverket i normalfallet tillräckligt med tid för att planera och genomföra en kontroll samma dag som sändningen ankommer. Det stämmer också överens med den tidsgräns som anges i genomförandeförordning (EU) 2019/1013⁷, artikel 1.1, som gäller för andra varor som Jordbruksverket ska kontrollera vid en gränskontrollstation.

Om vi skulle begära förhandsanmälan ännu tidigare skulle det kunna bli många ändringar i ankomstdatomet, eftersom tidpunkten för ankomst blir mindre säker längre från ankomsten. Det behövs inte heller eftersom Jordbruksverkets gränskontrollstationer är bemannade för att göra kontroller av sändningar som anmäls en vardag före beräknad ankomst.

Om vi skulle tillåta förhandsanmälan senare, eller om vi inte skulle föreskriva någon tidpunkt, skulle det riskera att leda till att sändningar blir stående innan vi hinner planera och genomföra kontroller. Det medför en risk för växtskyddet. Försening av kontrollen skulle också vara negativt för den drabbade aktören.

Sändningar som förs in via ett annat EU-land men har slutdestination i Sverige

Sändningar som förs in via ett annat EU-land kan förflyttas till Sverige innan tullprocedurerna är avslutade. Sådana sändningar ska ingå i systemet med kontroller i det landet. För sändningar där tulldeklarationen lämnas in i Sverige kommer Tullverket att se att det är en restriktionsvara som ska kontrolleras av

⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/127 av den 3 februari 2021 om fastställande av kraven för införsel till unionens territorium av träemballage för transport av vissa varor med ursprung i vissa tredjeländer och för växtskyddskontroller av sådant material, samt om upphävande av genomförandebeslut (EU) 2018/1137

⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1013 av den 16 april 2019 om förhandsanmälan av sändningar av vissa kategorier av djur och varor som förs in i unionen

växtskyddsmyndigheten. Det kan behövas en del manuell hantering av Jordbruksverket och Tullverket, för att kunna klargöra att sändningen inte undkommer kontroll. Vi bedömer att det kommer att vara ett fåtal fall och alltså möjligt att hantera utan särskild reglering.

Vi ser inte att någon särskild föreskrift behövs och det skulle också vara svårt att utforma en sådan regel ändamålsenligt.

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

Ett alternativ är att uppdatera beräkningen av ersättningen till aktuella prisnivåer.

Det andra alternativet är att inte uppdatera bilagan. Om vi inte ändrar bilaga 1 kan beräkningen komma att avvika från aktuella prisnivåer. Det skulle uppfattas som för låga nivåer.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Sändningar som transporteras med träemballage

Bestämmelserna om sändningar med träemballage berör importörer och ombud som för in sändningar från vissa tredjeländer, av vissa varor, och där sändningarna innehåller träemballage. Tredjeländer och varor anges i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2024/288, se tabell 1 i avsnitt A.1.

Samma tredjeländer och varor har varit föremål för kontroll av träemballage enligt genomförandeförordning (EU) 2021/127. Den förordningen tillämpades under perioden 1 mars 2021 – 31 december 2023. Under 2023 föranmälde sammanlagt 198 sändningar till Jordbruksverket från 63 olika importörer. Se vidare beskrivning av berörda företag under avsnitt C.1.

Importörerna använder ofta ett tullombud för administration av förhandsanmälan i Traces NT.

Bestämmelserna berör också Tullverket, som behöver få information om vilka sändningar som Jordbruksverket har valt ut för kontroll och om resultatet av kontrollen.

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

Bilagorna 1 och 3 berör den som ansöker om ekonomisk ersättning för kostnader i samband med bekämpning av karantänskadegörare i skog. Vi har ännu inte haft något sådant ärende.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bemyndiganden finns i växtskyddsförordningen (2022:795).

Bestämmelserna om träemballage får antas med stöd av 2 kap. 1 §.

Bilagorna 1 och 3 får ändras med stöd av 8 kap. 16 § punkt 2.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen⁸

Sändningar som transporteras med träemballage

Om kontrollerna skulle bli ofullständiga riskerar vi att missa träemballage som inte uppfyller de växtskyddsmässiga kraven (hänvisningar till kraven finns i avsnitt A.6). Vi skulle då riskera att släppa in karantänskadegörare som kan orsaka oacceptabla ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter genom angrepp på träd. Vi skulle också försämra chansen för EU att utöva påtryckningar på tredjeländer som har bristfällig kontroll av aktörer som tillverkar och använder träemballage vid export till EU.

Enligt den tidigare förordningen (EU) 2021/127 fanns EU-gemensamma bestämmelser om förhandsanmälan och kontroll på utsedda gränskontrollstationer. Med den nya förordningen (EU) 2024/288 finns inte de kraven på EU-nivå, utan medlemsländerna behöver nationellt reglera hur anmälan ska göras och var kontrollen ska göras. Förslaget avser bestämmelser som motsvarar dem som tidigare gällde för dessa sändningar i de EU-gemensamma bestämmelserna. Förslaget innebär alltså inte någon ändring jämfört med det som har gällt enligt EU-gemensamma bestämmelser sedan den 1 mars 2021 och inga kostnadsmässiga eller andra konsekvenser uppkommer jämfört med den situationen.

Konsekvenser för staten

Kostnad för kontroller uppkommer genom EU-gemensamma krav, inte genom de föreslagna föreskrifterna. Genom förslaget hålls kostnaderna nere, eftersom vi inför ett effektivt sätt att administrera kontrollerna inklusive ett effektivt sätt att kommunicera med Tullverket. Genom förslaget hålls också kostnaderna nere genom att kontrollen går att göra på ett snabbt och effektivt sätt på en gränskontrollstation eller ett kontrollställe där det finns utrymme, utrustning och personal för att genomföra kontrollen. Intäkter för att täcka kostnaden planeras genom en avgift för kontrollen i annan föreskrift. Se Jordbruksverkets ärende med diarienummer 6.4.16-06236/2024.

Med andra övervägda alternativ skulle kostnaden för kontrollen bli större, eftersom det skulle vara svårare att genomföra kontrollen. Kostnaden för att administrera

⁸ Enligt 7 § första stycket 1 och 2 förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska här ingå en beskrivning och beräkning av förslaget eller beslutets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda, och en beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

kontrollen skulle öka eftersom det skulle krävas mycket manuell hantering för att hitta sändningarna och kommunicera kontrollresultatet till Tullverket.

Den viktigaste konsekvensen av förslaget är att det möjliggör effektiva kontroller med syfte att skydda Sveriges och EU:s träd från karantänskadegörare. Andra övervägda alternativ riskerar att ge sämre kontroller och därmed sämre växtskydd.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Kommuner och regioner berörs inte av förslaget. Det blir inga direkta konsekvenser för dem.

Konsekvenser för företagen

Det är EU-gemensamma krav som medför att företagen kommer att behöva ställa berörda sändningar till förfogande för kontroll, inte de föreslagna föreskrifterna. Företagen får administrativa kostnader för förhandsanmälan, se beräkningar i avsnitt C.2. Jordbruksverket förbereder också för att företagen ska betala en avgift för kontrollen, se Jordbruksverkets ärende med diarienummer 6.4.16-06236/2024. Det finns inga intäkter för företagen som är förknippade med förslaget.

Med andra övervägda alternativ skulle det bli högre administrativa kostnader, eftersom mer manuell hantering skulle krävas för att informera Jordbruksverket om sändningen och Tullverket om resultatet av kontrollen.

Andra konsekvenser för företagen är att de enligt förslaget behöver se till att berörda sändningar förs in via införselorter där Jordbruksverket har utsett en gränskontrollstation. Med andra övervägda alternativ skulle Jordbruksverkets kontroller ta längre tid att genomföra, och i vissa fall ta längre tid innan de kommer igång, vilket skulle kunna försena införseln av berörda sändningar, vilket vore negativt för importörerna.

Konsekvenser för andra enskilda

Inga kostnader eller intäkter uppkommer för andra enskilda.

Med förslaget inför Jordbruksverket ett system för att på bästa sätt skydda träd i skog, parker, natur och andra miljöer från angrepp av karantänskadegörare som kan spridas från träemballager med ursprung i tredjeland. Angrepp av karantänskadegörare på träd hotar enskildas intressen på många sätt, såsom värden i form av skogsproduktion, trädgårdar, stadsmiljö, strövområden och jaktmarker. Stora värden står alltså på spel.

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

Uppdatering av bilagorna 1 och 3 innebär ingen ändring i företagens administrativa börda, och inte heller några andra negativa kostnadsmässiga eller andra konsekvenser för dem. Den enda konsekvensen av ändringen är att den som drabbas av karantänskadegörare i skog får rätt till ersättning som stämmer bättre överens med

gällande prisnivå. Ändringen varierar mellan landsdelar, men innebär i genomsnitt en ökning på 60-70 %. Det är ovanligt med så stora ändringar. Det är en konsekvens av låga priser 2021 och höga priser 2023.

Ersättningen innebär en potentiell utgift för staten. Ändringen jämfört med gällande föreskrift är en ökning i storleksordningen 60-70 %.

Kommuner och regioner berörs inte av förslaget. Andra enskilda berörs inte heller.

6. Uppgift om det eller de alternativ som bedöms lämpligast och skälen för det⁹

Sändningar som transporteras med träemballage

Förslaget, 5 kap. 1 a § (ny) och 2 a § (ny)

Jordbruksverket bedömer att vi behöver införa bestämmelser om att vissa typer av sändningar (se tabell 1) som transporteras med träemballage måste föras in via utsedda gränskontrollstationer och kontrolleras där eller på andra utsedda kontrollställen. Detta beror på att kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/288 ställer krav på medlemsstaterna att genomföra importkontroller av sådana sändningar med en viss frekvens, och det är bara effektivt att göra kontroll på utsedda gränskontrollstationer och kontrollställen.

Förslaget, 5 kap. 2 § (ändrad)

Jordbruksverket bedömer att det samtidigt är lämpligt att precisera föreskrifternas gällande bestämmelse om föransmälan vid import av sändningar som transporteras med träemballage till att gälla endast sändningar som omfattas av förordning (EU) 2024/288. Vi bedömer att det också är lämpligt att lägga till en tidsfrist för förhandsanmälan. Vidare bedömer vi att hänvisningen till artikel 3 i den delegerade förordningen (EU) 2019/2125 inte behövs.

Skäl för förslagen

De tredjeländer och de varor som pekas ut i genomförandeförordning (EU) 2024/288 har valts ut för en EU-gemensam kontrollfrekvens eftersom tidigare kontroller har visat att dessa sändningar har fört med sig karantänskadegörare eller haft bristfällig märkning av träemballaget som alltså inte kunde styrka att emballaget har behandlats enligt kraven i den internationella standarden ISPM 15¹⁰. Dessa

⁹ 6 § 4 förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar

¹⁰ Den internationella standarden för växtskyddsåtgärder nr 15 om reglering av träemballage inom den internationella handeln (<https://www.ippc.int/en/publications/640/>)

sändningar utgör därför en växtskyddsmässig risk som motiverar extra krav vid införsel till EU.

Genomförandeförordning (EU) 2021/127, som upphörde att gälla den 31 december 2023, handlade om importkontroll av samma typ av sändningar som omfattas av den nya genomförandeförordningen (EU) 2024/288. I den förra förordningen fanns krav som innebar att Jordbruksverket skulle genomföra importkontroll på utsedda gränskontrollstationer och att aktören skulle förhandsanmäla sändningarna med det gemensamma hälsoinförselintyget i IT-systemet Traces NT. Den nya förordningen innehåller inte de bestämmelserna, utan endast krav att medlemsstaterna ska uppnå en viss kontrollfrekvens. Nationella bestämmelser behövs för att organisera kontrollerna. Jordbruksverket avser med detta föreskriftsförslag att införa bestämmelser som möjliggör att organisera kontroller enligt förordning (EU) 2024/288 på samma sätt som enligt den tidigare förordning (EU) 2021/127.

Jordbruksverket ska kontrollera att träemballage i sändningar som importeras till Sverige från länder utanför EU uppfyller EU:s krav på behandling och märkning. De kraven finns för att förhindra spridning av växtskadegörare med träemballage vid internationell handel. Kraven på behandling och märkning av träemballage finns i artikel 43 i EU:s växtskyddsförordning (EU) 2016/2031¹¹. De bygger på ISPM 15. Kraven på att den behöriga myndigheten ska utföra kontroller finns i kontrollförordningen (EU) 2017/625¹² artikel 44 och specificeras i den delegerade förordningen (EU) 2019/2125. Jordbruksverket är Sveriges behöriga myndighet för offentlig kontroll respektive annan offentlig verksamhet på växtskyddsområdet, enligt 5 kap. 1 och 5 §§ växtskyddsförordningen. Enligt den delegerade förordningen (EU) 2019/2125 får de behöriga myndigheterna begära att de aktörer som ansvarar för sändningen anmäler ankomsten av sändningar i vilka träemballage ingår.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 av den 26 oktober 2016 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)

Jordbruksverket har utsett gränskontrollstationer för kontroll av sådana växter, växtprodukter och andra föremål som avses i artikel 47.1 c i förordning (EU) 2017/625. De uppfyller krav som säkerställer att vi kan genomföra tillfredsställande kontroller av sådana varor. Vi bedömer att de kraven också är lämpliga för att säkerställa att vi kan genomföra en tillfredsställande kontroll även av den aktuella kategorin av varor som transporteras med träemballage. För växter, växtprodukter och andra föremål finns också en möjlighet att, efter godkänd dokumentkontroll, föra sändningen till ett annat utsett kontrollställe för identitetskontroll och fysisk kontroll, se artikel 53.1 a i förordning (EU) 2017/625. Ett sådant kontrollställe uppfyller samma krav som en gränskontrollstation, utom kraven på var det är placerat i förhållande till en tredjelandsgräns. Vi bedömer därför att det är lämpligt att kunna utse och använda sådana kontrollställen även för den aktuella kategorin av varor som transporteras med träemballage.

Jordbruksverket har övervägt att tillåta att sändningarna förs in via införselorter utan utsedd gränskontrollstation och att sändningen förs till ett annat ställe som utses för kontrollen. Vi bedömer dock, utifrån erfarenheten att tillämpa genomförandeförordning (EU) 2021/127, att de införselorter som är aktuella att använda för den här typen av sändningar har en utsedd gränskontrollstation. Vi bedömer därför att det är viktigare att kunna använda Traces NT, vilket inte blir möjligt vid införsel via införselorter utan gränskontrollstation.

Alla EU-länder ska göra kontroll av 15 % av angivna sändningar men länderna kan organisera kontrollerna på olika sätt. En sändning med angivna varor kan komma till Sverige efter att ha förts in via ett annat medlemsland för att slutföra tullprocedurerna här. I de fallen bedömer vi att det inte finns utrymme enligt EU-rätten att kräva att sändningen förhandsanmäls för kontroll i Sverige, utan i stället ska sändningen redan ha omfattats av kontrollurvalet i det andra medlemslandet. Däremot behöver importören då visa på annat sätt att sändningen har ingått i kontrollen i ett annat medlemsland. För att underlätta hanteringen av dessa sändningar bör importörerna kontakta Jordbruksverket i dessa fall.

Kontrollfrekvensen för angivna varor ska tillämpas till och med den 31 december 2026, enligt artikel 4 i genomförandeförordning (EU) 2024/288. Den tidsgränsen kan komma att förlängas genom ändring av EU-förordningen. Genom att formulera föreskrifterna med en hänvisning till EU-förordningen får föreskrifterna samma tillämpningsperiod utan att föreskrifterna behöver ändras vid en eventuell förlängning av EU-förordningens giltighetstid.

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

Jordbruksverket bedömer att det lämpligaste alternativet är att uppdatera bilaga 1 med aktuella beräkningar. Skälet är att den ekonomiska ersättningen till drabbade aktörer bör ligga i nivå med gällande prisnivå.

Vi bedömer att det inte finns något lämpligt alternativ till att uppdatera bilagan.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Sändningar som transporteras med träemballage

När det gäller förslaget om träemballage finns en rättighet för behörig myndighet att begära förankningen av sändningar i förordning (EU) 2019/2125, artikel 3. Bestämmelser om kontrollplats finns i förordning (EU) 2017/625, artikel 44. Vi bedömer att det finns möjlighet att nationellt ställa krav som innebär att vissa sändningar ska föras till en utsedd gränskontrollstation för kontroll.

EU-förordningen gäller sedan den 20 januari 2024. Jordbruksverket kommer alltså komma igång med kontroller betydligt senare än tillämpningsdatumet. Vi bedömer att det ändå finns möjlighet att uppnå den avsedda kontrollfrekvensen, genom att göra mer än 15 % kontroller under den återstående delen av kontrollperioden.

Bilagorna 1 och 3 om beräkning av ersättning

När det gäller uppdatering av bilagorna 1 och 3 följer vi EU-rätten, bland annat vad gäller statligt stöd.

Enligt förarbetena till växtskyddslagen bedöms ersättningssystemet som föreslås i växtskyddslagen och växtskyddsförordningen vara förenligt med EU:s regelverk om statliga stöd¹³. Sverige gjorde en sådan anmälan som krävs och stödet godkändes av EU-kommissionen innan Jordbruksverket beslutade om SJVFS 2022:17.

Uppdatering av bilagorna 1 och 3 innebär att vi tillämpar samma beräkningsmodell som godkänts för SJVFS 2022:17 och endast ändrar med uppdaterade siffror från Lantmäteriet. Jordbruksverket undersöker för närvarande om det behövs en under rättelse eller anmälan av uppdateringen till EU-kommissionen.

8. Innebär förslaget ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå? Om så är fallet så ska skälen för detta anges¹⁴

Förslaget är inte ett genomförande av EU-direktiv.

9. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Bestämmelserna om träemballage bör träda i kraft så snart som möjligt, eftersom genomförandeförordning (EU) 2024/244 trädde i kraft redan den 20 januari 2024.

¹³ Proposition 2021/22:148 sid. 125

¹⁴ 10 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar

Det behöver dock finnas tid att informera berörda och anpassa vår kontrollorganisation. Därför föreslår vi den 1 september 2024. Bilagorna 1 och 3 skulle kunna ändras tidigare, men det finns inget akut behov av ändringen. Därför bedömer vi att det är lämpligt att alla ändringar träder i kraft samtidigt.

Jordbruksverket kommer att informera berörda aktörer om bestämmelserna om träemballage via e-post (till dem som tidigare har anmält sändningar enligt genomförandeförordning (EU) 2021/127) och via vår webbplats. Jordbruksverket har redan haft kontakt med Tullverket för att de ska vara redo att hantera sändningarna.

Det finns inget informationsbehov om ändringen av bilagorna 1 och 3.

10. Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget eller beslutet inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte¹⁵

Jordbruksverket har erfarenhet av att genomföra kontroll av sändningar som transporteras med träemballage enligt olika EU-gemensamma kontrollsatsningar. Den modell som har tillämpats enligt den förra kontrollsatsningen, dvs. enligt genomförandeförordning (EU) 2021/127, har enligt vår erfarenhet fungerat bra för Jordbruksverket, Tullverket och övriga berörda. Syftet med förslaget är att kunna organisera kontrollerna på samma sätt.

Uppdatering av bilagorna 1 och 3 innebär inga kostnader eller begränsningar.

B. Kommuner och regioner

Markera med X:

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

C. Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med X:

Bestämmelserna om träemballage

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller

¹⁵ 7 § första stycket 3 förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar

därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C när det gäller ändring av bilaga 1.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C när det gäller bestämmelserna om träemballage.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Samma företag berörs, som dem som berördes av genomförandeförordning (EU) 2021/127. Därför har Jordbruksverket god kännedom om aktörerna.

Under 2023 var det sammanlagt 63 olika företag som importerade någon av de aktuella varorna som transporterades med träemballage. Av dessa hade 30 företag endast en sändning och dem har vi inte analyserat vidare.

De företag som hade mer än en sändning har vi analyserat vidare. Vi har hämtat uppgifter om bolagsstruktur, antal anställda och omsättning från allabolag.se, se tabell 2. Företagen har varierande storlek och verksamhet, med tyngdpunkt på handel med bygg- och stenmaterial. De fyra företag som hade flest sändningar är verksamma inom handel med byggvaror. Två har omsättning på ca 1 miljard kr, ett på ca 150 miljoner kr och ett på ca 5 miljoner kr. Flera av de företag som tar in större antal sändningar är dotterbolag i större koncerner inom byggvaruhandeln. Det innebär att antalet anställda i vissa fall är litet men omsättningen stor, eftersom det bara handlar om distributionsledet i en större koncern.

Många importörer anlitar tullombud (speditörer) för att sköta förhandsanmälan i Traces NT.

Tabell 2. Uppgifter om de företag som importerat minst två sändningar under år 2023.

Företag	Antal sändningar	Bolagsstruktur	Antal anställda	Omsättning (tkr)
1	19	Dotterbolag	1	1 113 801
2	14	Dotterbolag	Ingen uppgift	4 164
3	10	Dotterbolag	653	894 683
4	10	Dotterbolag	34	151 477
5	9	Dotterbolag	4	48 189
6	8	Dotterbolag	17	80 451
7	8	Aktiebolag	14	47 224
8	7	Dotterbolag	236	845 606
9	7	Dotterbolag	13	37 695
10	6	Dotterbolag	62	425 788
11	6	Dotterbolag	11	9 496

Företag	Antal sändningar	Bolagsstruktur	Antal anställda	Omsättning (tkr)
12	6	Dotterbolag	2	4 082
13	5	Aktiebolag	3	15 019
14	5	Aktiebolag	5	6 567
15	4	Aktiebolag	3	12 229
16	4	Dotterbolag	25	80 190
17	3	Aktiebolag	Ingen uppgift	Ingen uppgift
18	3	Moderbolag	126	319 643
19	3	Dotterbolag	11	9 542
20	3	Moderbolag	119	224 568
21	3	Aktiebolag	Ingen uppgift	Ingen uppgift
22	3	Dotterbolag	12	47 711
23	2	Aktiebolag	1	1 391
24	2	Moderbolag	13	39 883
25	2	Aktiebolag	4	4 846
26	2	Aktiebolag	2	19 150
27	2	Aktiebolag	Ingen uppgift	5 239
28	2	Dotterbolag	9	23 164
29	2	Aktiebolag	Ingen uppgift	5 827
30	2	Aktiebolag	1	5 768
31	2	Aktiebolag	Ingen uppgift	1 457
32	2	Aktiebolag	5	11 043
33	2	Aktiebolag	Ingen uppgift	984

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

En administrativ kostnad uppkommer till följd av kravet på förhandsanmälan. För att beräkna kostnaden gör vi följande antaganden.

Vi utgår ifrån att förhandsanmälan görs av ett tullombud (speditör). Den lönekostnad som vi utgår ifrån är baserad på data från Statistiska Centralbyrån.

Genomsnittlig månadslön 2023 är, enligt dessa data, 37 100 kr för kategorin speditörer och transportmäklare. Vi har utgått från 1 680 arbetstimmar per år.

Timkostnaden blir då

$$37\,100 \text{ kr/mån} * 12 \text{ mån} / 1\,680 \text{ h per år} = 265 \text{ kr/h.}$$

Vi uppskattar att tidsåtgången för att göra en förhandsanmälan är 15 minuter (0,25 h). Den administrativa kostnaden per förhandsanmälan blir då $265 \text{ kr/h} * 0,25 \text{ h/anmälan} = 66 \text{ kr/anmälan}$.

Utifrån 2023 års förhandsanmälningar uppskattar vi att 65 företag per år kommer att behöva göra totalt 200 förhandsanmälningar per år. Den sammanlagda administrativa kostnaden per år blir då
 $200 * 265 \text{ kr/h} * 0,25 \text{ h} = 13\,250 \text{ kr}.$

Den nu gällande 5 kap. 2 § gör gällande att alla som importerar sändningar som transporteras med träemballage skulle kunna bli föremål för krav på förhandsanmälan. Vid införande av den paragrafen räknade vi med att 200 företag per år skulle lägga 2,5 timmar per år på förhandsanmälan. Vi har i praktiken inte tillämpat denna bestämmelse och den administrativa bördan har alltså inte realiserats. I den bifogade särskilda konsekvensanalysen har vi tagit med den beräkning som vi gjorde vid införandet av den gällande paragrafen som en upphävd administrativ börda.

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Företagen behöver se till att sändningarna förs in via en utsedd gränskontrollstation och att sändningarna förhandsanmäls till Jordbruksverket. Det innebär en begränsning i vilka införselorter som kan användas. Eftersom samma krav har gällt sedan den 1 mars 2021 har importörerna anpassat sig till att använda dessa godkända införselorter.

E-tjänsten Traces NT är ett webbaserat system och ingen annan utrustning än internetuppkoppling och dator eller liknande enhet behövs. Vi förutsätter att företagen redan har detta.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Vi kan inte förutse att förslaget påverkar konkurrensförhållandena för företag verk-samma i EU. Angivna varor regleras i en EU-förordning som gäller lika för alla företag som importerar sådana varor till EU.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Vi bedömer inte att förslaget påverkar företagen i andra avseenden än de som vi har redogjort för ovan.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Inga särskilda hänsyn behöver tas.

Ändring av bilagorna 1 och 3

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C när det gäller ändring av bilaga 1.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C när det gäller bestämmelserna om träemballage.

D. Utvärdering

1. Beskrivning av hur och när konsekvenserna av föreskrifterna kan utvärderas¹⁶

Vi kommer att följa den rutin för utvärdering av konsekvenserna av föreskrifterna som finns på växt- och kontrollavdelningen på Jordbruksverket. Rutinen innebär att vi kontinuerligt samlar in synpunkter som kommer från de berörda och internt från Jordbruksverket. Inkomna synpunkter utvärderas och vid behov ändras föreskrifterna.

E. Samråd

1. Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Enligt 8 kap. 16 § växtskyddsförordningen (2022:795) ska Skogsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig innan föreskrifter meddelas om värderingen av förlorat värde på träd i skogsmark. Eftersom uppdateringen av bilagorna 1 och 3 påverkar beräkningen har vi genomfört sådant samråd. Skogsstyrelsen har inte några synpunkter på de föreslagna ändringarna av bilagorna 1 och 3.

Jordbruksverket har kontakt med Tullverket för att säkerställa att de kan hantera sändningarna från den 1 september.

F. Kontaktperson

1. Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Jenny Andersson, växtregelenheten, Jordbruksverket

E-post: vaxtinspektionen@jordbruksverket.se

Telefon: 036 15 50 00

¹⁶ 7 § första stycket 5 förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar

Bilaga. Särskild konsekvensanalys - administrativa bördor för företagen

Föreskriftens namn: Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:17) om skyddsåtgärder mot växtskadegörare

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	Ange typ av administrativ börda	Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)	1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt. 2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.	Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan	Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år	Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan	Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år
5 kap. 2 §, ny administrativ börda	Fylla i uppgifter i en e-tjänst	Förordning (EU) 2019/2125, artikel 3	1) Ja, vi kan välja mellan olika system för anmälan 2) Nej, bördan går inte utöver vad den legala grunden kräver.	Importörer och ombud som för in sändningar från vissa tredjeländer, av vissa varor, och där sändningarna innehåller träemballage. Tredjeländer och varor anges i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2024/288, se tabell 1 i avsnitt A.1 i konsekvensutredningen.	15 minuter per anmälan	60 företag som gör sammanlagt 200 anmälningar per år	200 anmälningar * 0,25 h/anmälan * 265 kr/h = 13 250 kr

Summa administrativ kostnad per år: 13 250 kr

Samlad kostnad för upphävda administrativa bördor

Ange samlad kostnad för administrativa bördor som upphävs
på grund av föreskriften eller det allmänna rådet.

115 600 kronor

Jämfört med tidigare uppgifter kommer den administrativa bördan att

- Minska med 102 350 kronor per år
- Vara oförändrad
- Öka med - kronor per år